

Referanser: KR 75/22, KM 10/22, KM 12/23

Arkivsak: 22/03129-10

Saksdokumenter:

Kvensk-norskfinsk kirkeliv Utredning og innstilling

Kvensk/norskfinsk kirkeliv

Sammendrag

Kirkemøtet i 2022 behandlet en sak om kirkelig organisering og vedtok at kvensk kirkeliv skal styrkes (KM-sak 10/22). Dette ble gjentatt av Kirkemøtet i 2024 i forbindelse med saken «Sannhet og forsoning».

Vedtaket KM-sak 12/24 sier at

det at må arbeides systematisk for å finne gode strukturer for samhandling med kvener/norskfinner og skogfinner for å finne måter å romme deres tradisjoner og behov i kirke- og menighetsliv. Kirkemøtet ser fram til å få en sak om dette på Kirkemøtet i 2025.

Kirkerådet tok i september 2022 initiativ til å nedsette en arbeidsgruppe som skulle komme med en utredning og forslag om hvordan et nasjonalt organ for kvensk kirkeliv kunne organiseres. Gruppen leverte sin rapport til Kirkerådet i april 2024. Forslagene omhandler både juridiske, strukturelle, teologiske og økonomiske forhold, noen som også berører kirkeordningen. Derfor kan det bli nødvendig å sende enkelte av forslagene ut på høring før Kirkerådet kan ferdigstille en sak til Kirkemøtet. Dermed er det ikke mulig å rekke å behandle en sak på Kirkemøtet i 2025. Denne saken redegjør for hvordan Kirkerådet vil håndtere oppfølgingen av tidligere kirkemøtevedtak og arbeidsgruppens utredning og forslag. Arbeidsgruppens rapport ligger vedlagt, i denne omgang til orientering. Kirkerådet vil selvsagt ved en senere anledning drøfte utredningene og forslagene.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet takker Arbeidsgruppen for utredningen og forslag om hvordan et nasjonalt organ for kvensk kirkeliv kan realiseres.

2. Kirkerådet bekrefter nødvendigheten av å etablere et nasjonalt organ for kvensk/norskfinsk kirkeliv. Dette vil bidra til å synliggjøre og styrke kvensk/norskfinsk kirkeliv, til glede og velsignelse for hele Den norske kirke. Kirkerådet vil fremme en sak for Kirkemøtet så raskt det er praktisk mulig.
3. Kirkerådet vil drøfte forslagene i rapporten og gjennomføre nødvendige konsultasjoner, drøftinger og eventuelle høringer, i utarbeidelsen av en sak til Kirkemøtet. Denne må gis prioritet i Kirkerådets arbeid.
4. Kirkerådet ser fram til å drøfte en handlingsplan på sitt møte i desember 2024, Dette er en oppfølging av saken «Sannhet og forsoning» på Kirkemøtet i 2024. Handlingsplanen må inneholde konkrete tiltak som bidrar til å ta et oppgjør med den uretten kvener/norskfinner ble utsatt for under fornorskingspolitikken, som også kirken bærer et tungt ansvar for. Handlingsplanen må fremme en styrking av kvensk/norsk-finsk kirkeliv, også ut over det strukturelle.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkemøtet i september 2022 behandlet en sak om kirkelig organisering, og i den forbindelse vedtok møtet at kvensk kirkeliv skal styrkes (KM-sak 10/22). Dette ble gjentatt av Kirkemøtet i april 2024 i forbindelse med saken *Sannhet og forsoning*.¹

Kirkemøtets erkjennelse på vegne at Den norske kirke er viktig:

Kirkemøtet erkjenner kirkens medvirkning i fornorskingspolitikken overfor samer, kvener/norskfinner og skogfinner. Kirken vil ta ansvar for å bidra til forsoning, tillitsbygging og gjenopprettelse av den uretten kirken har påført mennesker. I disse forsoningsprosessene er det nødvendig å finne gode former for å fremføre unnskyldninger.

Kirkemøtevedtaket pekte særlig på kvensk/norsk-finsk kirkeliv:

«Kirkemøtet erkjenner at det trengs mer kunnskap om kvener/norskfinner og skogfinners historie, språk, kultur, tradisjon og trosutøvelse. Slik kunnskap er en forutsetning for forsoningsarbeidet. Det må arbeides systematisk for å finne gode strukturer for samhandling med kvener/norskfinner og skogfinner for å finne måter å romme deres tradisjoner og behov i kirke- og menighetsliv. Kirkemøtet ser fram til å få en sak om dette på Kirkemøtet i 2025.»²

---

¹ KM-sak 12/24 [Sannhet og forsoning \(kirken.no\)](#)

² Vedtak KM-sak 12/23, pkt. 3

Kirkerådet i september 2022 tok initiativ til at det ble nedsatt en arbeidsgruppe som skulle komme med en utredning og forslag til hvordan et nasjonalt organ for kvensk kirkeliv kunne organiseres, settes sammen og hvilke oppgaver et slikt organ kan ha.³

Arbeidsgruppens mandat var å legge fram forslag til:

- Overordnet mandat og arbeidsoppgaver for et nasjonalt organ for kvensk kirkeliv
- Organisering av et nasjonalt organ for kvensk kirkeliv
- Sammensetning av et nasjonalt organ for kvensk kirkeliv
- Forholdet mellom nasjonalt organ og organer for kvensk kirkeliv på bispedømmenivå.

Arbeidsgruppen leverte sin rapport til Kirkerådet i april 2024, noe senere enn forventet. Arbeidsgruppen oppsummerer sine forslag slik:

Det opprettes et kvensk/norskfinsk kirkeråd.

For å sikre et demokratisk kirkelig valg til rådet opprettes det en egen kvensk/norskfinsk kategorialmenighet.

For å ivareta en god prosess rundt etableringen av kategorialmenigheten opprettes det en egen prosjektstilling hvor det forutsattes at stillingsinnehaver har kvensk/norskfinsk kultur- og kirkekompetanse.

Siden det vil ta noe tid før en kategorialmenighet vil være i funksjon oppnevnes det et midlertidig Nasjonalt råd for kvensk/norskfinsk kirkeliv. Kunnskaps- og forsoningsprosesser må innbefatte både eldre og nyere hendelser og gjennomføres i alle deler av kirken, både hva gjelder geografi, hierarki og det kirkelige mangfold.⁴

Forslagene omhandler både juridiske, strukturelle, teologiske og økonomiske forhold. Kirkerådet vil vurdere alle forslagene inngående. Noen av dem må konkretiseres i forslag til endringer i kirkeordningen, og det kan bli aktuelt å sende disse ut på høring. Dermed er det ikke mulig å rekke å behandle en sak om organisering av kvensk/norsk-finsk kirkeliv på Kirkemøtet neste år. Kirkemøtet i 2026 er derimot realistisk.

Mandatet gitt av Kirkerådet avgrenset seg til et nasjonalt organ. Arbeidsgruppen har nå foreslått en kvensk/norskfinsk kategorialmenighet for å operasjonalisere dette. Dette er et reelt alternativ, og samtidig må en eventuell kategorialmenighet ha en bredere og mer selvstendig begrunnelse enn det som nå foreligger. Sammenhengen mellom et nasjonalt organ og en eventuell kategorialmenighet bør gjennomtenkes ut over det som arbeidsgruppens mandat ga rom for. Det er blant annet nødvendig å sikre en god representasjon. Det er også nødvendig å utrede andre virkemidler for valg av et nasjonalt organ.

---

³ [kr 75 22 kvensk kirkeliv.pdf \(kirken.no\)](#)

⁴ Utredning og innstilling fra Arbeidsgruppe med mandat til å fremme forslag til Kirkerådet om oppgaver og sammensetning av et nasjonalt organ for kvensk kirkeliv (Kirkerådssak 75/22), s. 4

Parallelt med arbeidet med strukturelle spørsmål, vil Kirkerådet arbeide med handlingsplanen som følger opp vedtaket i Kirkemøtet i vår:

Kirkemøtet ber om at Kirkerådet utarbeider en handlingsplan for oppfølgingen av arbeidet med sannhet og forsoning, i samhandling med relevante aktører. Handlingsplanen bør ha tidsangivelser og gjerne skille mellom tiltak på kort og lang sikt. Handlingsplanen må være konkret slik at resultatene kan evalueres, og det må stilles ressurser til rådighet slik at dette arbeidet får prioritet. Flere av saksfeltene i handlingsplanen bør inkludere tematikk knyttet til unnskyldning.

Handlingsplanen bør inkludere tema som:

- Kunnskap om fornorskningens historie og virkninger
- Erkjennelse av og oppgjør med urett
- Gjenoppbygging av tillit og gode relasjoner
- Kirkens forsoningskompetanse
- Fornorsking som teologisk utfordring
- Urfolk og minoriteters trosutøvelse, livsanskuelse og kultur
- Trosopplæring og barn og unges involvering i kirkelivet
- Utdanning og kompetanseutvikling for kirkelig ansatte, med vekt på språk- og kulturkompetanse
- Kompetansebygging hos kirkens medlemmer, e-læringskurs om sannhet og forsoning tilbys alle interesserte
- Rekruttering til kirkelig utdanning av personer med samisk, kvensk/norskfinsk og skogfinsk bakgrunn, og hvordan kirkelig utdanning kan gjøres relevant for disse
- Språkarbeid: bibeltekster, liturgier og salmer (både nye salmer og liturgier og oversettelser)
- Kunstneriske og kulturelle ytringer som redskap i forsoningsarbeidet
- Liturgisk og kunstnerisk formspråk i kirkerom og liturgi
- Rettighetsarbeid
- Rasisme, med særlig vekt på barn og unge
- Internasjonalt og økumenisk samarbeid

Mange av disse temaene angår kvensk/norskfinsk kirkeliv, uavhengig av hvordan man velger å organisere det. Derfor vil det foregå mye arbeid for å styrke kvensk/norskfinsk kirkeliv parallelt med at det arbeides fram mot en kirkemøtesak om strukturelle forhold. Dette vil kirkerådet få anledning til å drøfte nærmere på sitt møte i desember.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Kirkerådet må komme tilbake til de økonomiske og administrative konsekvensene på et senere tidspunkt, når det er klart hvilke konkrete tiltak rådet vil foreslå.